

SZAKONYI KÁROLY

A DIA HÚSZÉVES

(Elhangzott 2018. szeptember 17-én a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a Digitális Irodalmi Akadémia ünnepi ülésén.)

Szeptember elején Pröhle főigazgató úr azzal a kéréssel tisztelt meg, hogy emlékezzem és emlékeztessenek a DIA elmúlt húsz esztendejére. A kérés különösen azért is megtisztelő, mert feltételezi rólam, hogy még jó a memóriám. Hellyel-közzel valóban jó, de azért nem biztos, hogy mindenben pontos. Arra a júniusi délelőttre mindenképpen emlékszem, amikor 1998-ban, jó néhányan meghívtak itt voltunk a Petőfi Irodalmi Múzeum termében, és megtudtuk, hogy harminckilencen „halhatatlanok” lettünk. Ugyanis így nevezték el a Nemzeti Kulturális Alapnál és a művelődési minisztériumban az ötlet gazdáit azt az irodalmi akadémiát, amely az új technikai készségek adta lehetőségek révén, írói életművek digitalizálására alakulna (és azon a napon alakult is!), hogy ezzel egyrészt az alkotóknak a jogdíjak folyamatos kifizetésével további munkálkodásukhoz lehetőséget nyújtsanak, másrészt a nagyközönség számára az interneten a művekhez itthon és a világhálón hozzáférhetőséget biztosítsanak. És hogy erre keretet (létszám keretet) szabhassanak, úgy döntöttek, hogy azok az élő alkotók legyenek az alapítók, akik addig az esztendőig Kossuth-díjat illetve Babérkoszorút kaptak. Bölcs döntés volt, mert így nem kellett latolgatni, szellemi vagy egyéb hovatartozás szerint válogatni, vagyis igazságtalanul ítélni, hiszen az említett díjak a műveket minősítették, márpedig a DIA – ahogy nemsokára aztán, elhagyva a fellengzős jelzőt, elnevezték – a minőséget tekinti egyetlen szempontnak. Ma is. A magas kitüntetés csak a kezdethez adott alapítási támpontot, mert a továbbiakban, az évenkénti új tagok megválasztásánál már nem kritérium. Harminckilenc fő volt az alapító tagság, ami egy híján mindmáig a létszám felső határa.

Igen, emlékszem arra a délelőttre, emlékszem az alapító tagokra, akik közül már csak kevesen vannak köztünk. Arra már nem tenném le az esküt, hogy mindenki személyesen jelen volt-e, de hadd emlékezzem most azokra, akik már valóban halhatatlanok. A csobánkai magányból Sánta Ferencre, az Erdélyt Benedek Elekkel együtt Budára varázsoló Kányádi Sándorra, a szertelen indulatú és empátiájú költőre és barátira, Gyurkovics Tiborra, Lázár Ervinre, akitől mesefigurái mély bölcsességet örököltek, Józsefváros örök szerelmésére, Fejes Endrére, az örök pedagógus Jókai Annára, a magányos Gyurkó Lászlóra, a cigarettafüstbe burkolódzó Petri Györgyre, a Pozsonyból mindig közénk érkező Dobos Lászlóra, honi és határon túli gondjából olykor megpihenő Csoóri Sándorra, a betegség mártírságát hősként viselő Orbán Ottóra, az örök nő Szabó Magdára, az absztrakció zsenijére, Határ Győzőre, a szép mert igaz szavú Sütő Andrásra, az *alanyból és állítmányból* kápráztató szöveget szövő Esterházy Péterre, a legendás életű Faludy Györgyre, a szerény Kertész Imrére, a sci-fi mesterére, Kuczka Péterre, a lateiner költőre, aki mindig faszípkából szívta a cigarettáját, Lakatos Istvánra, a Gilgames kiváló fordítójára, Rákos Sándorra, a kaposvári dzsentroid költőre, Takács Gyulára, a par excellence drámaíró Hubay Miklósrá, a Nyugat költői közül még velünk volt *chameur* Somlyó Györgyre, Kolozsvár költőjére, Lászlóffy Alira, a próza kényes mesterére, Mészöly Miklósrá, a nemrég még köztünk volt költőfejedelemre, Juhász Ferencre...

Úgy emlékszem, eleinte mindig itt volt velünk a bájos mosolyú dr. Tószegi Zsuzsa, ha jól mondom, ő lett a program felelőse, Magos György pedig főigazgató-helyettesi minőségben vezette itt a PIM-ben a munkálatokat. Mindegyikünk választott szakértőt könyveink, szövegeink gondozójául, én Farkas Lászlót, aki 1961 óta, az Új Írás első számától kezdve szerkesztő volt és maradt is, ők aztán Radics Péter

A Digitális Irodalmi Akadémia tagjai

Á ÁGH István **Á** APRILY Lajos **B** BAKA István **B** BALLA Zsófia **B** BELLA István **B** BERTHA Bulcsu **B** BERTÓK László **B** BODOR Ádám **B** BUDA Ferenc **CS** CSOÓRI Sándor **CS** CSORBA Győző **CS** CSUKÁS István **D** DARVASI László **D** DÉRY Tibor **D** DOBOS László **E** ESTERHÁZY Péter **F** FALUDY György **F** FEJES Endre **F** FEKETE Sándor **F** FÜST Milán **G** GERGELY Ágnes **G** GYURKÓ László **G** GYURKOVICS Tibor **H** HATÁR Győző **H** HUBAY Miklós **I** ILLYÉS Gyula **J** JÉKELY Zoltán **J** JÓKAI Anna **J** JUHÁSZ Ferenc **K** KÁLNOKY László **K** KÁNTOR Péter **K** KÁNYÁDI Sándor **K** KARDOS G. György **K** KASSÁK Lajos **K** KERTÉSZ Imre **K** KONRÁD György **K** KORMOS István **K** KOVÁCS András **F** Ferenc **K** KRASZNAHORKAI László **K** KUCZKA Péter **L** LAKATOS István **L** LÁSZLÓFFY Aladár **L** LATOR László **L** LÁZÁR Ervin **L** LENGYEL Balázs **M** MÁNDY Iván **M** MARNO János **M** MARSALL László **M** MÉRAY Tibor **M** MÉSZÖLY Miklós **M** MOLDOVA György **N** NÁDAS Péter **N** NAGY Gáspár **N** NAGY László **N** NEMES Nagy Ágnes **N** NÉMETH László **O** ORAVECZ Imre **O** ORBÁN Ottó **O** OTTLIK Géza **Ö** ÖRKÉNY István **P** PÁLYI András **P** PARTI Nagy Lajos **P** PÁSKÁNDI Géza **P** PETRI György **P** PILINSZKY János **R** RÁBA György **R** RÁKOS Sándor **R** RAKOVSKY Zsuzsa **S** SÁNTA Ferenc **S** SOMLYÓ György **S** SPIRÓ György **S** SÜTŐ András **SZ** SZABÓ Lőrinc **SZ** SZABÓ Magda **SZ** SZAKONYI Károly **SZ** SZENTKUTHY Miklós **SZ** SZILÁGYI István **T** TAKÁCS Zsuzsa **T** TAKÁTS Gyula **T** TAMÁSI Áron **T** TANDORI Dezső **T** TERSÁNSZKY Józsi Jenő **T** TOLNAI Ottó **U** UTASSY József **V** VÁRADY Szabolcs **V** VAS István **Z** ZÁVADA Pál **Z** ZELK Zoltán

és munkatársai keze alá dolgoztak, megírták az életrajzokat, összegyűjtötték a dokumentációkat, fotókat.

Évente egyszer – mint ma is – találkozunk, hogy megválasszuk, titkos szavazással az új tagot élő kortársaink közül, és a posztumusz tagot az elhunyt jelesek közül. Tény, hogy sokféle gondolkodásúak, elkötelezettségűek vagyunk, de ezt itt soha, senki sem érezteti. Aligha lehet még egy ilyen társaság, ahol a különbözőségeket feloldja az egymás és a művek iránti tisztelet. Mindenki mást tud, másban ért el eredményt, de amit elért, amit létrehozott, az egyaránt a magyar irodalom része. Van ebben valami családiasság, de baráti érzület mindenképpen, kialakultak ugyan találkozóinkon az asztaltársaságok, de mégsem szomszédvárak, és egyáltalán nem szekértáborok. Akárkinek vagy akárkiknek a jelöltje kerül is be új tagnak, taps köszönti, még ha sajnáljuk is, hogy nem a magunk javaslata érvényesült. Ez mindenképpen a DIA és vele együtt a PIM szellemiségének is köszönhető. Itt nincsenek harcok. Itt az értékek érvényesülnek.

Találkozásaink alkalmával jól esik látni Gergely Ágnes kedves mosolyát, jó megkérdezni Bodor Ádámotól, írt-e újabb lebilincselő történetet az ő különös vidékéről, irigykedve megkérdezni Spirót, mikor lesz a következő színházi bemutatója, Darvasi Lászlót megpillantva arra gondolni, hogy a novella ma is virágzik, szót váltani Konrád Gyurival, odatelepedni néhány szóra az egyedül üldögélő Moldova Györgyhez, akiről a számos művét megelőző Mandarinja jut mindig eszembe, a híres vagány, amellyel betört annak idején az irodalomba, tisztelettel köszönteni Lator Lászlót, látni a régieket, akik még megvagyunk, és örülni az újaknak.

A DIA – erről sokat tud mondani Radics Péter – úgy tudom, népszerű, sokan használják, s ma már akár az okos telefonokon is olvashatók a művek. Ha így haladunk, a karóráinkon is feltűnhetnek versek, novellák (a japánok biztosan megcsinálják). Őszintén szólva, magam is sokat böngészem, ki-kinyitom valamelyik írónál, beütöm Kasságot, Krasznahorkait, az újabb tagokat, és belefeledekzem. Nem olyan, mint a könyv, nincs nyomdászaga, de ott van egy gazdag könyvtár.

Köszönöm mindannyiunk nevében a DIA munkatársainak a fáradózást, amellyel ezt a könyvtárt életben tartják, gondozzák, és örökösen bővítgetik. ♦♦